

Regeringens proposition

1981/82:149

om vissa anslag ur kyrkofonden:

beslutad den 4 mars 1982.

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

KARL BOO

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att 18 kontraktsadjunktstjänster inrättas samtidigt som lika många kyrkoadjunks- eller pastoratsadjunktstjänster dras in. För att förbättra svenska kyrkans arbete bland handikappade föreslås vidare att en försöksverksamhet anordnas med inrättande av fyra befattningar som handikappkonsulenter. Dessa befattningar skall innehas som bisysslor. Uppräkning föreslås bl. a. av anslagen till fortbildningskurser för präster och kyrkomusiker. Styrelsen för svenska kyrkan i utlandet föreslås få bidrag för att anställa en svensk präst i Wien.

KOMMUNDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringsammanträde
1982-03-04

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Dahlgren, Åsling, Wirtén, Boo, Petri, Gustafsson, Elmstedt, Tillander, Ahrland

Föredragande: statsrådet Boo

Proposition om vissa anslag ur kyrkofonden

1 Inledning

Kyrkofonden bildades 1910 av prästlönefonder och andra kapitaltillgångar för avlöning av präster. Till en början användes fonden uteslutande till kostnader för avlöning och pension åt församlingspräster. Kyrkofondens användningsområde har successivt utökats och den har nu två huvuduppgifter. Den ena är att utjämna pastoratens kostnader för präster och kyrkomusiker. Den andra är att svara för vissa kostnader för svenska kyrkan som inte hänför sig till ett bestämt pastorat.

Enligt 12 § lagen (1970:940) om kyrkliga kostnader (ändrad 1975:1323) skall ur kyrkofonden bestridas

1. sådan kostnad för avlöningsförmåner till präst som regeringen och riksdagen bestämmer,

2. kostnad för pensionsförmån åt präst eller efterlevande till präst enligt bestämmelser som regeringen meddelar eller enligt avtal samt för försäkringsförmån som utgår för präst eller annan kyrkomusiker än skolkantor enligt statlig grupplivförsäkring,

3. förvaltningskostnad enligt regeringens och riksdagens bestämmande för stiftsnämnd och boställsnämnd samt för departement eller myndighet där kyrkliga frågor handläggs,

4. annan kostnad för kyrklig verksamhet enligt regeringens och riksdagens bestämmande,

5. anslag till extra utgifter med ett av regeringen och riksdagen bestämt belopp för år, vilket efter regeringens bestämmande får användas till kyrkliga ändamål.

I det följande föreslår jag att anslag ur kyrkofonden skall utgå till olika kyrkliga ändamål.

2 Inrättande av kontraktsadjunktstjänster

Svenska kyrkans personalförbund anholder att 25 nya kontraktsadjunktstjänster inrättas och att lika många extra ordinarie prästtjänster (kyrkoadjunktstjänster och pastoratsadjunktstjänster) samtidigt dras in. Som motivering för förslaget framhålls att behovet av rörliga prästtjänster har ökat starkt på grund av prästbristen. Förbundet framhåller att merkostnaden kan finansieras genom medel som inte har utnyttjats vid förhandlingarna om 1982 års löner.

Förslag om inrättande av kontraktsadjunktstjänster har även framförts av *domkapitlen i Luleå och Stockholm*.

Jag har inte något att erinra mot att återstående medel från förhandlingarna om 1982 års löner tas i anspråk för utbyte av kyrkoadjunktstjänster och pastoratsadjunktstjänster mot kontraktsadjunktstjänster. Det belopp som återstår från dessa förhandlingar motsvarar kostnaden för utbyte av 18 kyrkoadjunktstjänster och pastoratsadjunktstjänster mot kontraktsadjunktstjänster. Jag tillstyrker därför att 18 nya kontraktsadjunktstjänster inrättas. Lika många extra ordinarie prästtjänster bör samtidigt dras in.

3 Anordnande av försöksverksamhet med handikappkonsulenter

Svenska kyrkans centralråd för evangelisation och församlingsarbete och *svenska kyrkans diakoninämnd* anholder i en gemensam skrivelse att försöksverksamhet med handikappkonsulenter skall anordnas i sju stift. Som stöd för förslaget återropas bl. a. en promemoria om handikappverksamheten i stiftet och en redogörelse för de erfarenheter som har gjorts av konfirmandundervisning för psykiskt utvecklingsstörda i Lunds stift. Handikappkonsulenter skulle ha till uppgift att samordna konfirmandarbetet för utvecklingsstörda i resp. stift. Präster som har utvecklingsstörda i sina ordinarie konfirmandgrupper skulle kunna vända sig till handikappkonsulenter för att få råd. Handikappkonsulenter skulle vidare hjälpa särskolorna att ordna konfirmandundervisning samt ha ansvaret för att konfirmandläger anordnas där handikappade kan delta.

För handikappkonsulenter föreslås gälla motsvarande bestämmelser som för konfirmandkonsulenter. Uppgiften att vara handikappkonsulent skulle vara en bisyssla för därtill lämpliga präster. Varje handikappkonsulent skulle ha ansvaret för verksamheten i ett stift.

Jag anser det angeläget att svenska kyrkan får bättre möjligheter att tillgodose behovet av kyrklig verksamhet bland handikappade. Det bör vara en självklar rättighet även för handikappade att få delta i t. ex. konfirmandundervisning. Jag tillstyrker därför att ur kyrkofonden får bestridas

kostnaderna för försöksverksamhet med handikappkonsulenter fr. o. m. budgetåret 1982/83. Försöksverksamheten bör omfatta fyra stift. Kostnaderna för verksamheten beräknar jag till ca 60 000 kr. för budgetåret 1982/83.

4 Anslag till ett nordiskt folkkyrkosekretariat

För innevarande budgetår har anvisats anslag till ett nordiskt folkkyrkosekretariat med högst 50 000 kr. Enligt den kostnadsfördelning som gäller mellan de nordiska länderna skall bidraget från Sverige täcka 40 % av kostnaderna för sekretariatet. Jag räknar för nästa budgetår med ett oförändrat medelsbehov för ifrågavarande ändamål. Jag tillstyrker att ur kyrkofonden fr. o. m. budgetåret 1982/83 får bestridas 40 % av kostnaderna för ett nordiskt folkkyrkosekretariat, dock högst 50 000 kr. för budgetår.

5 Bidrag till svenska kyrkan i utlandet

Ur kyrkofonden utgår f. n. till styrelsen för svenska kyrkan i utlandet 24 bidrag om vardera 88 600 kr. för budgetår för avlöning av präster som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet. Tre av dessa bidrag är avsedda för turistpräster. Vidare utgår fem bidrag om vardera 58 300 kr. för budgetår för avlöning av tjänstebiträden. För två sekreterare hos styrelsen utgår bidrag med belopp som för varje tjänst motsvarar 70 % av stiftsadjunkts lön samt viss reseersättning.

Styrelsen för svenska kyrkan i utlandet anholder

- a) att varje lönebidrag räknas upp enligt tidigare tillämpade principer.
- b) att retroaktivt bidrag får utgå enligt tidigare tillämpade principer och
- c) att löne- och resebidrag får utgå för ytterligare en sekreterare hos styrelsen.

Styrelsen anholder vidare att möjligheten till flyttningsbidrag ur kyrkofonden för sjömanspräst vid tillträde av tjänst som församlingspräst i Sverige undersöks.

Kyrkorådet i svenska församlingen i Berlin anholder att en tjänst som pastoratsadjunkt inrättas i församlingen med placering i Wien.

På kommundepartementets uppdrag har utrikesadjunkten vid ärkebiskopens kansli George Perry undersökt förutsättningarna att inrätta en tjänst som svensk präst i Wien. Av den rapport som han med anledning av detta uppdrag har avgett framgår bl. a. att det i Österrike finns en svensk koloni om 2 000 - 3 000 personer och att årligen ca 250 000 svenska turister besöker Österrike. Trots att man inte har någon svensk präst finns sedan år 1973 en svensk församling i Wien. Församlingen har tillgång till en kyrka och det finns goda förutsättningar att ordna prästbostad. George Perry framhåller att det finns mycket starka skäl för att en svensk präst stationeras i Wien. Han

föreslår att tjänsten underställs styrelsen för svenska kyrkan i utlandet och att styrelsen får ett lönebidrag för denna tjänst.

Styrelsen för svenska kyrkan i utlandet har sedermera anmält, att den efter framställning från svenska församlingen i Wien har beslutat att inrätta en prästtjänst i Wien under förutsättning att styrelsen får lönebidrag ur kyrkofonden för denna tjänst.

Jag tillstyrker att ett nytt lönebidrag får utgå till styrelsen för svenska kyrkan i utlandet för anställande av en svensk präst i Wien.

De ökade lönekostnaderna motiverar en uppräknig av varje bidrag för avlöning av präster med 21 500 kr. till 110 100 kr. och av varje bidrag för avlöning av tjänstebiträden med 12 400 kr. till 70 700 kr. För tiden den 1 januari 1981 - den 30 juni 1982 bör utgå retroaktivt tillägg med 410 000 kr.

Fr. o. m. den 1 juli 1982 bör alltså t. v. till styrelsen för svenska kyrkan i utlandet utgå 25 bidrag om vardera 110 100 kr. för budgetår för avlöning av präster som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet och fem bidrag om vardera 70 700 kr. för budgetår för avlöning av tjänstebiträden.

Förslaget om bidrag för ytterligare en sekreterare är jag inte beredd att biträda.

6 Biträdeshjälp åt biskoparna

För innevarande budgetår har anvisats ett anslag av 475 000 kr. för biträdeshjälp åt biskoparna.

Ärkebiskopen anhåller på uppdrag av Biskopsmötet att samtliga biskopar får heltidsanställda sekreterare.

Kammarkollegiet tillstyrker att anslaget till biträdeshjälp åt biskoparna räknas upp med 325 000 kr. till högst 800 000 kr. Kollegiet framhåller att det med denna uppräknig skulle bli möjligt att ge fem av de mest arbetstygda biskoparna heltidsanställd skrivhjälp.

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår räknas upp med 110 000 kr. till 585 000 kr.

7 Anslag för anlitande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden

Med stöd av 12 § lagen (1970:940) om kyrkliga kostnader (ändrad 1975:1323) utgår ur kyrkofonden anslag för anlitande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden inom kommundepartementet. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 155 000 kr. För nästa budgetår räknar jag med ett lika stort medelsbehov och förordar därför att ett oförändrat anslag av 155 000 kr. anvisas för ändamålet.

8 Anslag för anordnande av fortbildningskurser för präster

Sedan budgetåret 1953/54 utgår ett årligt anslag ur kyrkofonden för studiebidrag åt präster vid tjänstledighet i vissa fall och för anordnande av teologiska fortbildningskurser för präster. Ur anslaget bestrids fr. o. m. budgetåret 1978/79 även kostnader för anordnande av kurser i arbetsledning för kyrkoherdar. Anslaget är nu uppfört med 310 000 kr. För nästa budgetår föreslår jag att anslaget räknas upp med 15 000 kr. till 325 000 kr.

9 Anslag för anordnande av fortbildningskurser för kyrkomusiker

Sedan budgetåret 1976/77 utgår ett årligt anslag ur kyrkofonden för anordnande av fortbildningskurser för kyrkomusiker. Anslaget är innevarande budgetår uppfört med 140 000 kr. Jag föreslår att anslaget fr. o. m. nästa budgetår räknas upp med 15 000 kr. till 155 000 kr.

10 Anslag ur kyrkofonden till extra utgifter

Enligt 12 § 5 lagen (1970:940) om kyrkliga kostnader (ändrad 1975:1323) utgår ur kyrkofonden anslag till extra utgifter med ett av regeringen och riksdagen bestämt belopp för år. Anslaget, som för det kyrkliga området motsvarar anslagen till extra utgifter under statsbudgetens särskilda huvudtitlar, är innevarande budgetår uppfört med 365 000 kr. Förberedelserna för Kyrkornas världsråds sjätte generalförsamling i Vancouver år 1983 medför ökade kostnader för svenska kyrkans medverkan i internationellt kyrkligt samarbete. Med hänsyn härtill och till de ökade kostnaderna behöver anslaget för nästa budgetår räknas upp med 50 000 kr. till 415 000 kr.

11 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. medge att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1982 t. v. får bestridas kostnaderna för ytterligare 18 kontraktsadjunktstjänster i utbyte mot 18 andra extra ordinarie prästtjänster,

2. medge att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1982 t. v. får bestridas kostnaderna för en försöksverksamhet med handikappkonsulenter enligt vad jag har förordat,

3. medge att ur kyrkofonden fr. o. m. budgetåret 1982/83 får utgå anslag till ett nordiskt folkkyrkosekretariat med högst 50 000 kr. för budgetår,

4. medge att ur kyrkofonden till styrelsen för svenska kyrkan i utlandet får utgå

dels för tiden den 1 januari 1981 - den 30 juni 1982 ytterligare avlöningsbidrag med 410 000 kr.,

dels fr. o. m. den 1 juli 1982 t. v. 25 bidrag om vardera 110 100 kr. för budgetår för avlöning av präster som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet.

dels fr. o. m. den 1 juli 1982 t. v. fem bidrag om vardera 70 700 kr. för budgetår för avlöning av tjänstebiträden,

5. medge att ur kyrkofonden för budgetåret 1982/83 får utgå anslag med 585 000 kr. för biträdesjälp åt biskoparna,

6. medge att ur kyrkofonden för budgetåret 1982/83 får utgå anslag med högst 155 000 kr. för anlitande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden inom kommundepartementet,

7. medge att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1982 t. v. får utgå anslag med högst 325 000 kr. för budgetår för studiebidrag åt präster vid tjänstledighet i vissa fall och för anordnande av fortbildningskurser för präster,

8. medge att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1982 t. v. får utgå anslag med högst 155 000 kr. för budgetår för anordnande av fortbildningskurser för kyrkomusiker,

9. medge att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1982 t. v. får utgå anslag med 415 000 kr. för budgetår till extra utgifter.

12 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

